

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
Stan badań	15
Charakterystyka źródeł	22

ROZDZIAŁ I

LĘK PRZED KLĘSKAMI ELEMENTARNYMI, ZARAZAMI I CHOROBYMI DOTYKAJĄCYMI SPOŁECZEŃSTWO POLSKIE XVI I XVII WIEKU	31
1.1. Środowisko przyrodnicze. Klimat	31
1.2. Stosunek do przyrody	34
1.3. Klęski elementarne	35
1.4. Dżuma, zarazy i inne choroby zakaźne	38
1.5. Inne choroby dotykające społeczeństwo polskie XVI i XVII wieku	50
1.6. Kondycja psychiczna społeczeństwa polskiego epoki renesansu i baroku	61

ROZDZIAŁ II

LĘK PRZED KARĄ BOŻĄ	67
2.1. Obraz śmierci i strach przed nią	67
2.2. Strach przed karą Bożą	73
2.3. Pokuta	85
2.4. Taniec śmierci	96

ROZDZIAŁ III

LĘK PRZED NIEOKREŚLONYM ZŁEM. ZABOBON I PRZESĄD	100
3.1. Lęk przed istotami pozaziemskimi, czarownicami, diabłami, wilkołakami w polskiej kulturze i obyczajowości	101
3.2. Lęki związane ze „znakami”, wróżbami	116

ROZDZIAŁ IV

LEK PRZED PODRÓŻĄ	124
4.1. Ludzie gościńca	125
4.2. Lęk przed napadem, rabunkiem, kradzieżą	131
4.3. Drogi i karczmy, a także sposoby podróżowania w Polsce XVI i XVII wieku	148
4.4. Lęk przed chorobą związany z podróżą	165

ROZDZIAŁ V

LEK PRZED MIASTEM

JAKO PRZYBYTKIEM ZŁA I ROZPUSTY	168
5.1. Obraz miasta w społeczeństwie polskim XVI i XVII wieku	168
5.2. Higiena w miastach polskich, zarazy i choroby.	172
5.3. Mieszkańcy polskich miast w oczach ludzi spoza miasta	176

ROZDZIAŁ VI

LEK PRZED OBCYMI	187
6.1. Lęk przed innowiercami.	191
6.2. Lęk wobec Niemców, Żydów i innych narodów zamieszkujących Rzeczpospolitą	198

ZAKOŃCZENIE	213
-----------------------	-----

BIBLIOGRAFIA	219
Źródła	219
Opracowania	222